

САДРЖАЈ И НАЧИН ПОЛАГАЊА СТРУЧНЕ МАТУРЕ И ЗАВРШНОГ ИСПИТА (нови Правилник о програму стручне матуре и завршног испита “Службени гласник РС”, број 1/2018)

- ✓ полагање стручне матуре почиње школске 2020/2021. године
- ✓ полагање завршног испита почиње школске 2019/2020. године

У циљу провере да ли је ученик, након завршеног четвртог разреда средњег стручног образовања за образовни профил, стекао знања, вештине и ставове за рад и наставак школовања, а у складу са наставним планом и програмом занимања обухваћених одређеним образовним профилем, полаже се **стручна матура**.

Полагањем **завршног испита** проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном трогодишњем стручном образовању за одговарајући образовни профил, стекао знања, вештине и ставове у складу са наставним планом и програмом.

Право на полагање стручне матуре и завршног испита

Почев од школске 2020/2021. године, ученици који заврше четворогодишње средње стручно образовање и васпитање полагаће **стручну матуру**.

Почев од школске 2019/2020 године ученици који заврше трогодишње средње стручно образовање и васпитање полагаће **завршни испит** средњег стручног образовања и васпитања.

Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом полажу стручну матуру и завршни испит у складу са њиховим моторичким и чулним могућностима, односно условима које захтева одређена врста инвалидитета, у складу са законом.

Стручна матура и завршни испит полаже се на језику на коме је ученик стицао средње стручно образовање и васпитање. Ако је ученик средње стручно образовање и васпитање стицао на српском и страном језику тј. двојезично полаже стручну матуру и завршни испит на српском језику. Ученик који је образовање и васпитање стицао на језику националне мањине може изабрати да стручну матуру, у целини или њен део, као и завршни испит, полаже на српском језику.

Садржај стручне матуре

Стручна матура има сертификациони карактер и чине је:

- **обавезни и**
- **додатни (изборни) део.**

Обавезни део стручне матуре, је обавезан за све ученике и чине га три (3) испита и то:

-два испита из наставних предмета: Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност и Математика и

- Стручног испита.

Сваки ученик је у обавези да положи сва три испита да би сертификовао одређени програм средњег стручног образовања.

Испит из Математике обавезни су да полажу сви ученици који су овај наставни предмет учили више од две године средњег стручног образовања и васпитања.

Ученици који су завршили образовни профил, који нема наставни предмет Математику у последње две године, бирају неки други предмет са Листе општеобразовних наставних предмета, што укључује и могућност избора Математике.

Листу општеобразовних наставних предмета чине: Српски језик и књижевност/Матерњи језик и књижевност, Страни језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Географија, Историја и Српски као нематерњи језик.

- **Стручни испит (структура и садржај)**

Стручни испит се састоји од **теоријског дела** (тест/испит за проверу стручно-теоријских знања) и **практичног дела** (матурски практични рад) и заснован је на садржајима стручних предмета у складу са наставним планом и програмом, који се прописују у складу се одговарајућим правилником за сваки образовни профил.

Теоријски део (тест/испит за проверу стручно-теоријских знања)

Тест се полаже писмено и садржи највише 50 задатака. Ученик је положио тест ако је остварио минимално 50,5% укупног броја бодова.

Тест и кључ за оцењивање теста припрема Завод за унапређивање образовања и васпитања - Центар за стручно образовање и образовање одраслих, а комисију, која прегледа тестове, чине три наставника стручних предмета.

Стручни предмети обухваћени тестом прописују се одговарајућим правилником за сваки образовни профил.

Практични део (матурски практични рад)

Завод за унапређивање образовања и васпитања - Центар за стручно образовање и образовање одраслих припрема стандардизоване радне задатке за практични рад, односно Листу радних задатака и Упутство за оцењивање, на основу које школа формира школску листу у сваком испитном року.

Број радних задатака у школској листи мора бити најмање за 10% већи од броја ученика у одељењу који полажу матурски практичан рад.

Када ученик оствари најмање 50% од укупног броја бодова на сваком појединачном радном задатку, сматра се да је показао компетентност.

Оцењивање матурског практичног рада врши комисија коју чине два наставника стручних предмета (један од њих је председник комисије) и представник послодаваца, стручњак у датој области рада.

Матурски практични рад спроводи се у школи и просторима где се налазе радна места и услови за реализацију матурског практичног рада.

Ученик је положио стручни испит ако је из појединачних делова испита (теста и матруског практичног рада) добио позитивну оцену.

Додатни (изборни) део стручне матуре истоветан је са изборним делом опште матуре, за који ученик може да се определи на основу сопственог избора, у зависности од захтева високошколске установе на којој планира да настави образовање.

Уколико се ученик у предвиђеном року определи за полагање Додатног-изборног дела стручне матуре, овај део испита постаје обавезан за тог ученика.

Ученик може да одустане од полагања Додатног-изборног дела стручне матуре у року који је прописан школским календаром за средње школе за полагање опште матуре.

У Додатном-изборном делу ученик обавезно бира наставне предмете са Листе општеобразовних наставних предмета које није полагао у оквиру обавезног дела стручне матуре. Број изборних предмета, које ученик бира, није ограничен.

Ученик не може да изабере са листе општеобразовних наставних предмета, као наставни предмет по избору: Српски језик и књижевност/Матерњи језик и књижевност.

Српски као нематерњи језик могу да изаберу, као наставни предмет по избору, само ученици који су образовање и васпитање стицали на једном од језика националних мањина.

Ученици који су Математику учили више од две године не могу да изаберу, са листе општеобразовних наставних предмета, математику, као наставни предмет по избору.

Начин полагања стручне матуре

Стручна матура полаже се, у исто време, на целој територији Републике Србије, према плану полагања који је утврђен школским календаром за средње школе, у два редовна испитна рока: јунском и августовском.

Ученици који не положу стручну матуру у редовном року полажу у следећем испитном року у складу са прописаним календаром.

Ученик може у истом дану да полаже само један део матурског, односно стручног испита.

Ученик је обавезан да у року који је утврђен школским календаром поднесе школи пријаву за полагање стручне матуре, која садржи:

- списак испита из обавезног дела стручне матуре и
- списак наставног/-их предмета додатног-изборног дела стручне матуре (уколико ученик жели да полаже изборни део).

Ученик је положио стручну матуру када положи све испите из обавезног дела.

Ученик који је на једном или два појединачна испита стручне матуре добио недовољну оцену, упућује се на полагање поправног или поправних испита.

Након положених свих испита ученику се издаје јавна исправа о положеној стручној матури за одговарајући образовни профил и додатак дипломи.

Ученик, са положеном стручном матуrom може да се упише на високошколску установу под условима које та установа прописује, односно у складу са законом.

Садржај завршног испита

Завршни испит се реализује кроз практични испит који се састоји из једног или више стандардизованих задатака, које припрема, заједно са упутством за оцењивање, Завод за унапређивање образовања и васпитања - Центар за стручно образовање и образовање одраслих.

Садржај завршног испита прописују се за сваки образовни профил одговарајућим правилником.

Начин полагања завршног испита

Завршни испит полаже се према плану полагања који је утврђен школским календаром за средње школе, у исто време, на целој територији Републике Србије, у два редовна испитна рока: јунском и августовском.

Ученици који не положе завршни испит у редовном року полажу у следећем испитном року у складу са прописаним календаром.

Ученик је обавезан да у року који је утврђен школским календаром поднесе школи пријаву за полагање завршног испита.

На завршном испиту ученик извршава један или више радних задатака са листе радних задатака, које школа формира у сваком испитном року. Број радних задатака у школској листи мора бити најмање за 10% већи од броја ученика у одељењу који полажу завршни испит.

Оцењивање на завршном испиту врши комисија коју чине два наставника стручних предмета, од којих је један председник комисије и представник послодаваца, стручњак у датој области рада.

Када ученик оствари најмање 50% од укупног броја бодова на сваком појединачном радном задатку, сматра се да је показао компетентност и положио завршни испит.

Завршни испит спроводи се у школи и просторима где се налазе радна места и услови за реализацију завршног испита.

Након положеног завршног испита, ученику се издаје јавна исправа о положеном завршном испиту за одговарајући образовни профил и додатак дипломи.

Фебруар, 2018. године

аутор: Биљанан Антић, дипл. правник